

Prešovská univerzita v Prešove
Gréckokatolícka teologická fakulta

František Dancák

Ján Mastiliak

(1911-1989)

prekladateľ

PETRA, n. o.
2006

PaedDr. František Dancák
Ján Mastiliak (1911-1989)
prekladateľ

Recenzent
Mgr. Andrej Kaputa

Jazyková korektúra
PhDr. Valéria Juríčková

Návrh obálky a grafická úprava
ThLic. Juraj Gradoš

Vydané vlastným nákladom autora

Vydala Petra, n. o., Prešov

ISBN 80-89007-77-5

Obsah

Predhovor

ThDr. Ján Mastiliak, CSsR ako prekladateľ

René Laurentin: Stručný výklad o Panne Márii

Stanislav Tyškevič: Cirkev Bohočloveka

Vladimír S. Solovjov: Primát – prvenstvo sv. Petra a rímskeho veľkňaza

Martin Stoks, CSsR: Moje nebo na zemi

Sv. Alfonz Liguori: Básne

F. X. Durrwell – Y. Congar – J. Schrijvers: Mojim bratom kňazom

Záver

Zoznam použitej literatúry

Predhovor

Pri príležitosti beatifikácie prešovského gréckokatolíckeho biskupa Pavla Petra Gojdiča a gréckokatolíckeho redemptoristu Dominika Metoda Trčku v roku 2001 zaznievalo aj meno a priezvisko otca Jána Mastiliaka ako možného kandidáta na kanonizáciu.

Kto sa skrýva za týmto vzácnym menom – kandidátom na blahorečenie?

ThDr. Ján Mastiliak, CSsR (1911-1989), gréckokatolícky kňaz, je gréckokatolíckej verejnosti, zvlášť na východnom Slovensku všeobecne známy. Jeho životopis výstižne spracoval Kamil Dráb, CSsR. ThDr. Ján Babjak, PhD., dnes prešovský eparcha, v svojom osemzväzkovom diele *Zostali verní* (2. diel)¹ zaradil o. Jána Mastiliaka do galérie gréckokatolíckych kňazov, trpiteľov a mučeníkov za vieru.

Ak je nám dovolené skúmať srdca tohto muža, odhalíme v ňom skvelého kňaza a vynikajúceho teológa, naplneného duchom viery a modlitby. Bolo radosťou sa s ním stretnúť a navštíviť ho. „Každý deň do jeho bytu prichádzalo veľa návštevníkov – kňazov, rehoľníkov, laikov. Každý, kto potreboval pomoc či radu od tohto kňaza svätého života. Všetkých návštevníkov starostlivo nabádal k modlitbe sv. ruženca.“²

Ako šéfredaktor časopisu *Slovo* (1984-1991) aj ja som ho niekoľkokrát navštívil.³ Pri jednej návšteve si kľakol pred mnou a povedal: „Otče, požehnajte mi!“ Vtedy som sa cítil ako sv. Ján Krstiteľ pred Ježišom na brehu rieky Jordán (porov. Mt 3, 13-15). Keďže bolo zbytočne mu odporovať, s trasúcou rukou som ho rád požehnal, vediac, že mám pred sebou svätého a spravodlivého človeka.

O našu tlač sa veľmi zaujímal a vždy vedel aj dobre poradiť. Veľmi taktne upozornil na nedostatky, ale vedel si všimnúť aj maličkosti a oceniť ich. Tak napr. v krátkom liste z 15. júla 1979 reagoval na môj článok v *Slove* takto: „Drahý otče, vďaka za krásny článok o modlitbe v *Slove* 7/79! Bratsky – o. Ivan, CSsR.“ Od tak vzácného človeka to potešilo a povzbudilo. A nebolo to iba raz!

V liste 21. mája 1985 mi napísal: „Hoci nemám styk so širokým publikom, lebo som zväčšia na svojej izbe upútaný, ale viem, že sa vcelku naše časopisy pod Vašou redakciou páčia.“

Otec Ján Mastiliak sa stal autoritou medzi teológmi svojej doby. Jeho znalosti Svätého písma a svedectiev Tradície umožnili mu ľahko prekladať pravdy viery do jasnej, priamej a presvedčivej reči. „Pri riešení problémov a hľadání východísk dokázal z hlavy nielen citovať nejakého autora podávajúc názov diela, ale vedel so stopercentnou presnosťou určiť aj stranu, na ktorej sa citovaný text nachádzal.“⁴ Dr. J. S. Braitto, dominikán, profesor teológie, sa o ňom vyslovil, že bol ako „chodiaci náučný slovník“.⁵

Vo veľkej úcte mal sv. Teréziu z Lisieux, ktorá mu bola veľkou učiteľkou duchovného života. Často opakoval slová: „Všetko, čo mám, je na jej príhovor, jej som vďačný za všetko.“ Preto o tejto svätici preložil všetku zahraničnú literatúru.

Zomrel v Prešove 18. septembra 1989 vo veku 78 rokov. Prežil 60 rokov v Kongregácii Najsvätejšieho Spasiteľa ako duchovný syn sv. Alfonza. Pohrebne obrady boli 22. septembra 1989 v Katedrálom chráme sv. Jána Krstiteľa.

V pohrebnej reči vtedajší prešovský ordinár Mons. Ján Hirka to vyjadril slovami:

¹ Publikáciu vydal Spolok sv. Cyrila a Metoda v Košiciach v roku 1998.

² DRÁB, K.: Prvý slovenský gréckokatolícky redemptorista. In: *Gréckokatolícky kalendár 1996*. Košice : Byzant, 1995, s. 81.

³ Býval u rodiny Brajerovcov v Prešove, Sázvského 8.

⁴ ATANÁZ.: O. Ivan Mastiliak, CSsR (1911-1989). In: *Gréckokatolícky kalendár 2004*. Košice : Byzant, 2003, s. 88.

⁵ Porov. LAZOR, Š.: *Ján Mastiliak: Hrst' spomienok*. Michalovce, 1992, s. 7.

„Pochovávame rehoľného kňaza veľkého syna sv. Alfonza, spisovateľa, básnika, významného teológa, vedca, profesora, spovedníka, okrasu našej miestnej Gréckokatolíckej cirkvi a diecézy, ale i celej Katolíckej cirkvi. Napísal, spracoval a preložil 103 knižných titulov.⁶ Najhlbšou múdrosťou tohto rehoľného kňaza, nadaného, obdarovaného mnohými darmi bola predovšetkým jeho úplná, ochotná poslušnosť Bohu, ktorý nám zjavuje svoju múdrosť v Kristovi...“⁷

Smrť otca Jána Mastiliaka bola pre Gréckokatolícku cirkev veľkou stratou. Odišiel kňaz, rehoľník, prvý slovenský gréckokatolícky redemptorista, profesor, spisovateľ a prekladateľ, človek svätého života, horliteľ za jednotu Cirkvi – a veríme, že aj budúci blahoslavený.⁸

⁶ V prekladateľskej činnosti známy pod pseudonymom Ivan Marianov.

⁷ Náš priateľ usnul... In: *Slovo. Mesačník gréckokatolíkov v ČSSR*. Trnava : SSV v CN Bratislava, 1989, roč. 21, č. 12, s. 12.

⁸ Komplexný pramenný výskum aj v pražských archívoch, medzi svedkami a zbieraním v monastieri v Michalovciach sa zaoberá o. Atanáz Mandzák, CSsR.

1 ThDr. Ján Mastiliak, CSsR – ako prekladateľ

V posledných rokoch života bol otec Ján Mastiliak chorý a mohol chodiť len s dvoma palicami. „Cez deň bol viazaný na dve kreslá tak, že mal obidve nohy vystreté na druhom. Okolo neho bolo plno slovenských i cudzojazyčných kníh. Čítal, prekladal a keď bolo treba, aj diktoval.“⁹ Ovládal totiž 14 jazykov.¹⁰

Mám niekoľko jeho prekladov. Je to zvlášť kniha francúzskeho teológa René Laurentina *Stručný výklad o Panne Márii*¹¹ a publikácia ruského autora Stanislava Tyškeviča *Cirkev Bohočloveka*. Odovzdával mi ich s tým, aby som si ich opatroval a ak bude vhodný čas, postaral sa aj o ich vydanie tlačou. A potom aj ďalšie, menšie preklady, ako napr. *Moje nebo na zemi*, *Básne*, *Mojim bratom kňazom*. Ku každému prekladu prekladateľ napísal aj svoj predslov. Nižšie uvádzam rozšírené informácie o niektorých jeho prekladoch a autoroch preložených knižných titulov.

1.1 René Laurentin: *Stručný výklad o Panne Márii*

ThDr. Ján Mastiliak, CSsR., podľa príkladu sv. Alfonza Liguoriho, chcel zanechať spis o Panne Márii, ktorý by ďalej hlásal jej vznešenosť, dobrotu a moc.

Jeho pokusy o vydanie niektorých diel¹² pre vonkajšie prekážky nemohli byť vydané. Preto s radosťou preložil v slovenskom preklade *Stručný výklad o Panne Márii* z pera francúzskeho spisovateľa a mariológa René Laurentina, doktora filozofie a teológie, profesora na Katolíckej univerzite v Angers, člena Medzinárodnej mariánskej akadémie v Ríme a bývalého konzultanta a experta na Druhom vatikánskom koncile.

René Laurentin sa narodil koncom prvej svetovej vojny. Počas druhej svetovej vojny sa dostal ako bohoslovec – vojak do koncentračného tábora pre dôstojníkov v Nemecku, kde na svojpomocne zriadenej „univerzite“ prednášal hebrejčinu. Po vojne dokončil svoje štúdiá s celkom mimoriadnym úspechom. Za kňaza bol vysvätený na sviatok Nepoškvrneného počatia Panny Márie, 8. decembra 1947. Stal sa profesorom na Katolíckej univerzite v Angers a činným členom iných významných svetových podujatí. Keď mal 50 rokov, dosahovala jeho literárna tvorba už viac ako 25 publikovaných kníh. V roku 1974 dostal v Poľsku katolícku Cenu Pietrzaka.

Veľkou zásluhou René Laurentina je definitívne objasnenie dejín a teológie lúrdskych zjavení a duchovného profilu sv. Bernadety (15 zväzkov). Podobnú zásluhu má na správnom súhrnnom zhodnotení života, svätosti a vplyvu sv. Terézie z Lisieux.

V istom období každé dva roky vydával bulletin mariánskej svetovej literatúry.

René Laurentin vynikal prekvapujúcim rozhľadom i pohľadom do podstaty vecí a metodickosťou. Mal vyvinutý zmysel aj pre bohatstvo konkrétnej existencie. Bol to človek intelektu i srdca. Pritom jeho sloh je vecný, triezvy a skratkový, bez rečníckych dekorácií; ale vie byť aj mocne dojímavý.

Prvé vydanie jeho *Stručnej mariológie* vyšlo v roku 1953 v Éditiones du Cerf (Združenie francúzskych náboženských vydavateľstiev) pod názvom *Stručný výklad mariánskej teológie*.

⁹ LAZOR, Š.: *Ján Mastiliak: Hrst' spomienok*. Prešov, 1992, s. 8.

¹⁰ Podľa: *Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska*. Bratislava : LÚČ, 2000, s. 895.

¹¹ Preklad s dátumom 25. marca 1975. Formát A4; 1. časť 189 s.; 2. časť (poznámky) 210 s.

¹² Bola to napr. Newmanova mariológia *Matka Božia v Cirkvi*, ktorá mala vyjsť v roku 1948 v nakladateľstve Vyšehrad, ale pre nedostatok papiera nevyšla, a jej rukopis sa v nasledujúcich rokoch stratil. Tiež Najkrajšie modlitby a hymny byzantsko-slovanského obradu v latinskom preklade *Preces et Hymni mariani Byzantine-Slavici*.

Druhé opravené a rozšírené vydanie vyšlo anglicky v Dubline roku 1954.

Tretie revidované vydanie vyšlo taliansky a nemecky v roku 1955.

Štvrté vydanie vyšlo francúzsky v roku 1959. Bolo podrobené veľkým autorským zásahom. René Laurentin totiž svoje diela stále zdokonaľuje a aktualizuje, na rozdiel od mnohých aj vynikajúcich francúzskych spisovateľov, ktorí sa v ďalších vydaniach uspokojujú nanajvýš len nejakým dodatkom k predchádzajúcemu nezmenenému textu knihy.

Piate vydanie jeho mariológie, ktoré preložil ThDr. Ján Mastiliak, CSsR., zaznamenalo najväčšie zásahy v porovnaní s predošlými vydaniami. Bolo prepracované na základe ďalšej sedemročnej vedeckej práce autora a na základe Druhého vatikánskeho koncilu, na ktorom autor bol poradcom a expertom a ktorý sám znamená novú etapu v mariológii.

Už sám názov *Mariológia* bol zmenený - a názov teraz zasahuje skôr vznešenú osobnosť Matky Božej ako náuku o nej. Preto znie: *Stručný výklad o Panne Márii*.¹³

Aj rozsah, hoci v nápise je stále reč o stručnosti, sa značne rozrástol. Ilúziu „krátkosti“ dielo zachováva pri pomerne malom počte strán (223) iba preplnenosťou veľkých strán a drobnou tlačou. Pravda, v porovnaní s inými viacväzbovými mariológiami, ostáva stále stručným.

Preto už vo *Všeobecnom úvode* poznamenáva, že mariánske slávnosti za pontifikátu pápeža Pia XII.: vyhlásenie za článok viery Nanebovzatia (1950), slávenie mariánskeho roku na 100. výročie vyhlásenia za článok viery Nepoškvrneného počatia (1954), storočnica lurdskeho zjavenia (1958) – a potom určitý druh odlivu, ktorý nasledoval, a ťažkosti, ktoré odznali na Druhom vatikánskom koncile (1963-1964), postavili postupne do popredia otázku, ktorá sa dnes nazýva „otázka mariánska“.

K danej téme v kresťanskom ľude povstalo tisíc otázok: Keďže viera má za predmet Boha a nijaký svätý nebol predmetom vyhlásenia za článok viery – dogmu, prečo Panna Mária má miesto v dogme? Keďže o nej „Sväté písmo mlčí“, akože mohla zaujať takéto miesto? Do akej miery mimoriadny rozvoj mariánskej náuky pramení zo zjavenia alebo z hlbín, ktoré odkrýva psychoanalýza? Aké miesto má cit a aké viera v nadšení, ktoré kresťania uchovávajú voči Panne Márii? Ak odstránime strusky, ktoré sú toľko rozšírené v zbožnej literatúre, čo solídneho z nej ostane? Napokon „ekumenická éra“, do ktorej sme vstúpili, nemá za následok odstavenie Panny Márie do tieňa? Nie je to zmyslom terajších zmien? A sú tieto zjavy normálne, alebo znamenajú zneužitie? Skrátka, aká je budúcnosť mariánskej náuky a zbožnosti v pokoncilovej situácii?

Tí, čo si kladú také otázky a mnohé iné otázky, pociťujú, že nejde o odpovede oddelené, lebo otázky medzi sebou úzko súvisia. Kresťania túžia získať celkový pohľad, v ktorom by všetky problémy našli svoje miesto a svoje osvetlenie, ako si v pláne mesta každý nájde svoju cestu. Vyhovieť takejto túžbe krátkym a objektívnym výkladom je predmetom tohto *Stručného výkladu o Panne Márii*.

Autor si kladie aj otázku, prečo dal tomuto názvu prednosť pred názvom predchádzajúcich vydaní: *Stručný výklad o mariánskej teológii*? - a prečo boli zmenené dve posledné slová? Uvádza tri dôvody:

Nanajvýš preto, aby jasnejšie a bez márných komplikácií naznačil predmet tohto výkladu: Je ním Panna Mária, Božia Matka. Potom preto, aby sa vyhlo tomu, žeby sa pod zovňajškom falošnej vedy a neúčelnej abstrakcie nemaskovala existenciálna skutočnosť, akou je Máriina úloha v dejinách spásy a v spoločenstve svätých. Napokon preto, že ak hovorí presne, nejestvuje „mariánska teológia“, totiž poznanie Boha, ktoré by bolo mariánskym, ale jestvuje kresťanská teológia, v ktorej Panna Mária zaujíma miesto, aké vidíme.

¹³ Francúzsky originál: *Court traité sur la Vierge Marie*. Cinquième édition, réforme á la suite du Concile. Lethielleux Paris, 1968, 223 s.

Preto autor vo svojom „výklade“ sleduje, ako Cirkev pomaly a postupne nadobúdala vedomie o Máriinom tajomstve; potom vstupuje do srdca tohto tajomstva, aby pozoroval rozvoj tejto úlohy: od nepoškvrneného Počatia až po Nanebovzatie a Parúziu.

Obsahovo sa kniha snaží podať čo najvernejší obraz vývoja **náuky** o Panne Márii v priebehu dejín spásy vôbec a cirkevných dejín predovšetkým – a to je predmetom Prvej časti: **Rozvoj náuky** (s.13-100). Pritom si treba uvedomiť, že autor, a to právom, nástojí na rozvoji, na rozdiel od vývoja; v rozvoji sa základná danosť a hodnota iba rozvíja, a to homogénne, rovnorodo, vo vývoji však prechádza do nových, vyšších heterogénnych, rôznorodých polôh.

V Druhej časti: **Rozvoj Máriinej úlohy** (s. 101-160) autor sleduje etapovo, takmer chronologicky, v historickom konkrétnom a skromnom prostredí života rozvinutie jedinečnej úlohy, poslania i veľkosti *Vyvolenej medzi ženami*.

Svoj cieľ sleduje autor metodicky a stručne v hlavnom texte knihy, ktorý tvorí ucelený veľkorysý obsah.

Podrobnejšie a často aj hlbšie zdôvodnenie a rozvinutie hlavných črt výkladu sleduje autor v početných poznámkach trojakého druhu: v poznámkach mimo textu, v číslovaných poznámkach pod textom a v poznámkach v prílohe. Tieto poznámky nie sú nevyhnutné pre základné sledovanie hlavného textu: nie sú „prízemím“ stavby diela, ako to vtipne autor poznamenáva v predbežnom upozornení, ale „suterénom“, podzemím, ktoré má význam hlavne pre vedcov – „*pre tých, čo chcú skúmať základy*“.

V poznámkach sa autor tiež vyrovnáva so všetkými pozoruhodnými, ba aj extravagantnými názormi, ktoré sa v priebehu dejín, najmä však po Druhom vatikánskom koncile, v mariológii objavili.

Plných 10 veľkých strán (186-196) venuje autor výberu mariánskej bibliografie, hlavne francúzskej. Obsahuje 1000 diel, kým celá terajšia mariánska bibliografia má na 100.000 čísiel.¹⁴

Pamätalo sa aj na slovníček cudzích slov, vyskytujúcich sa v hlavnom texte a vyžadujúcich výklad.

Plných 16 strán (201-216) zaberajú registre: osobný, vecný a biblický.

Podrobný analytický obsah má 6 strán (217-222).

Vynechaním registrov predkladá prekladateľ toto vynikajúce mariánske dielo v úplnosti a podáva ho v štvorakej verzii:

Verzia A: Úplný text s poznámkami

Verzia B: Úplný text bez poznámok

Verzia C: II. časť s poznámkami

Verzia D: II. časť bez poznámok.

Pri prekladaní ho viedla snaha o všemožnú presnosť. Jednako, ako zdôrazňuje, eliptickú¹⁵ vetnú skladbu niekedy zaokrúhlil. V preklade zavše užíva hendiadys,¹⁶ a to z dôvodov významových i výrazových.

ThDr. Ján Mastiliak, CSsR., vo svojom *Predslove prekladateľa* vyslovuje to želanie, aby *Stručný výklad o Panne Márii* prispel k poznaniu jedinečnej veľkosti Požehnanej medzi ženami a jej podstatnej príslušnosti k poriadku spásy a vytvoreniu patričného priestoru pre náležitú úctu a lásku k nej pre všetkých.

Je to naozaj vzácne dielo. Bolo by najkrajšou a vďačnou spomienkou na ThDr. Jána Mastiliaka, CSsR., vzácného kňaza, básnika, významného teológa, vedca a profesora, ak by sa nám ho podarilo vydať tlačou.

¹⁴ Stav, ktorý prekladateľ uvádza, je z roku 1975 (poznámka F. D.).

¹⁵ *Eliptický* (gr.) – veta výpustková, neúplná, kusá.

¹⁶ *Hendiadys* (gr.) – vyjadrenie pojmu, predstavy dvoma priradenými podstatnými menami.

1.2 Stanislav Tyškevič: *Cirkev Bohočloveka*

Autor diela *Cirkev Bohočloveka*¹⁷ Stanislav Tyškevič, profesor teológie, bol považovaný za jedného z najlepších znalcov teologickej a cirkevnej východoslovanskej literatúry vôbec. Niekoľko rokov po vydaní svojej knihy autor vo vysokom veku zomrel.

A toto veľkolepé a obsiahle dielo sa rozhodol preložiť otec Ján Mastiliak. Z *Predslovu autora* sa dozvedáme, že kniha bola napísaná pre širokú verejnosť. Je venovaná hlavne byzantsko-slovanským katolíckym kňazom.

Námietky, ktoré sú uvedené v knihe, nemajú nijaký polemický cieľ. Nie sú určené na to, aby živili spory. Jej cieľ je skôr metodologický. Do knihy sú pojaté preto, aby sa názornejšie vysvetlila pravda cestou jej protikladu, odmietania alebo nepochopenia.

Všestranný rozbor rôznych, niekedy viac pociťovaných ako vyslovovaných námietok zo strany oddelených bratov má jednu výhodu: vďaka tomuto skúmaniu, ľahšie a jasnejšie sa uvedomujú veľké a hlboké teologické princípy, na ktorých možno rozvíjať ekleziológiu vo smere pre obidve strany prijateľných téz.

Autor si je plne vedomý toho, že táto práca nie je zďaleka dokonalá. Verí, že po jeho smrti sa nájdu pokračovatelia v jeho iniciatíve, ktorí ju doplnia, opravia a očistia od chýb, ktoré sa do nej vkradli. Toto dielo je ovocím, hoci slabého, ale doteraz jediného pokusu vyložiť katolícke učenie o Cirkvi a pritom venovať pozornosť najviac znepokojujúcim ekleziologickým problémom.

Autor tiež nijako nepochybuje o tom, že len svetlo a sila milosti a Kristovej lásky sú schopné prekonať stáročné predsudky a priviesť všetkých kresťanov k plnosti cirkevnej jednoty. Predovšetkým my sami – píše autor – katolícki kňazi, musíme byť vonkoncom zbožštení milosťou a preniknutí čistou láskou k jednej svätej Kristovej cirkvi. Ale aby sme si zamilovali Cirkev, treba ju každodenne v modlitbách a rozmyšľaní stále hlbšie a všestrannejšie poznávať, študovať jej prirodzenosť, vhlbiť sa do podivuhodných faktorov jej života.

V krátkom úvode autor načrtáva obsah svojho diela.

Ježiš Kristus povedal: „*Postavím svoju Cirkev*“ (Mt 16, 18). Cirkev je takto Božie dielo, a preto sa určuje premúdrami Božími zákonmi stvoreného prirodzeného bytia. Jednako v Cirkvi je i nadprirodzená stránka: Cirkev je tajomné telo Spasiteľa; v nej má výraz Kristovo vtelenie. Preto sa určuje a definuje aj základnými princípmi milostiplnej Kristovej „ekonomie spásy“ – poriadku spásy. Preto pre správne riešenie otázky o podstate Cirkvi je nutné predbežne sa oboznámiť so všeobecnými princípmi a zásadami milostiplného života v Cirkvi.

Krátkemu rozboru najpodstatnejších a zároveň najľahšie zabúdaných všeobecných zákonov bytia a duchovnej dokonalosti sa venuje *prvá časť* tejto práce. Kristus Pán je Cesta, Pravda a Život (Jn 14, 6). Tieto slová sa dajú použiť aj o Cirkvi, ktorú založil a na čele ktorej stojí Ježiš Kristus.

Cirkev je milostiplný *Život v Kristovi*. Ona je tajomné Kristovo telo, vďaka ktorému a v ktorom sa veriaci stávajú účastníkmi Božej prirodzenosti (2 Pt 1, 4). Dosahujú čo najväčšie spojenie so svojou Hlavou. Plnosťou života v Kristovi môžu byť ľudia obdarení až v nebeskom kráľovstve, vo večnom živote. Ale už tu na zemi milostiplný život sa rodí a rozvíja v našich srdciach pôsobením svätej Cirkvi a silou našej účasti na jej Božskom živote. *Život v Kristovi* je cieľ, pre ktorý Bohočlovek založil svoju Cirkev na zemi a ku ktorému Cirkev smeruje. V *druhej časti* tejto knihy sa autor pokúša vyjasniť práve tento konečný cieľ Cirkvi.

Cirkev je nielen život, ale je tiež pravá cesta vedúca k Životu. Celý zmysel jestvovania pozemskej Cirkvi spočíva v tom, aby viedla ľudí k životu v Kristovi, aby ich vychovávala až

¹⁷ Originál tejto knihy znie: *Cerkov Bogočloveka*. Rím, 1958, 580 s.

do „dospelého veku“, zjednocovala ich pre spoločnú kolektívnu snahu a smerovanie ku Kristovi. Učila ich pravde a chránila ich pred lživým učením. Kristova Cirkev – a ona jediná – zabezpečuje ľuďom večnú spásu. Toto je jedinečné priame určenie, určuje neodcudziteľné črty a vlastnosti: jej viditeľnosť, jej nezmeniteľnosť, jej nezávislosť, jej nezmieriteľný postoj k lživému učeniu.

O tomto určení a vlastnostiach Cirkvi, vyplývajúcich z jej určenia, sa podrobne hovorí v *tretej časti*.

Viesť k plnosti života v Kristovi môže iba pravá Kristova Cirkev. Ako ju nájsť, ako ju odlíšiť od iných cirkví, ktoré si niekedy uchovali značnú časť Kristovej pravdy? Pán nemohol neopatriť svoju Cirkev takými, pre všetkých pochopiteľnými známkami, vďaka ktorým by každý, kto úprimne hľadá, mohol poznať jej pravosť. Tieto známky Cirkvi rozoberá autor v *štvrtej časti* svojej knihy.

Základnej známke pravej Cirkvi – svätosti – je venovaná *piata časť*.

Posledná, *šiesta časť* odpovedá na otázky: ako sa uskutočňuje dokonalá jednota Cirkvi? Aký prostriedok používa Pán pre zachovanie svätej Cirkvi vo vernosti jeho učeniu s odkazom? Kde sa nachádza tá Bohom ustanovená bašta, vďaka ktorej Cirkev vždy ostáva všeobecnou? Kde sa uchováva pravá postupnosť od apoštolov a kde žije čistý apoštolský duch? Kde je najvyšší výraz Kristovho pastierstva, ktoré vedie ľudí po cirkevnej ceste k Pravde a Životu?

Slovenský preklad otca Jána Mastiliaka je verný.¹⁸ K slovenskému prekladu napísal vlastný úvod, v ktorom vysvetľuje slovo „pravoslávny“, „pravoslávie“, ktorý sa v tejto knihe používa v zmysle starokresťanského gréckeho výrazu „ortodoxos“, „ortodoxia“ (pravoverný, pravá viera).

Je to naozaj vzácne dielo. Bolo by najkrajšou a vďačnou spomienkou na nášho vzácného kňaza, básnika, významného teológa, vedca, profesora, ak by sa nám ho podarilo vydať tlačou.

¹⁸ Preklad tejto knihy vydal Gréckokatolícky biskupský úrad v Prešove (bez vročenia) pre svoju vnútornú potrebu. Rukopis je písaný strojom (A4) a má 700 strán. Jedna kópia tejto práce sa nachádza u mňa s venovaním prekladateľa.

1.3 Vladimír S. Solovjov (1853-1900): Primát – prvenstvo sv. Petra a rímskeho veľkňaza

Na titulnom liste prekladateľ pripomína, že je to preklad z knihy V. S. Solovjova¹⁹ *Rusko a všeobecná cirkev*, Druhá kniha, s. 167-260. Preklad má 122 strán (A5).

Obsah (v preklade):

I. Skala Cirkvi.

II. Prvenstvo sv. Petra ako trvalá ustanovizeň. Tri kamene kresťanstva.

III. Peter a satan.

IV. Cirkev ako všeobecná spoločnosť. Princíp lásky.

V. Kľúče od kráľovstva.

VI. Správa všeobecnej Cirkvi. Stred jednoty.

VII. Danielove monarchie. „Roma“ a „Amor“.

VIII. „Syn človeka“ a „Skala“.

IX. Metropolita Filaret Moskovský, sv. Ján Zlatoústý, David Strauss a P. de Pressensé o Petrovom primáte.

X. Apoštol Peter a pápežstvo.

XI. Pápež sv. Leo Veľký o primáte.

XII. Sv. Leo o pápežskej moci.

XIII. Myšlienky pápeža sv. Lea schválené gréckymi otcami. „Efezské lotrovstvo.“

XIV. Chalcedónsky snem. Záver druhej knihy.

Jednotlivé kapitoly prekladateľ doplnil mnohými poznámkami, ktoré vysvetľuje text autora. Sú veľmi zaujímavé.

V závere prekladu je *Autorovo vyhlásenie* – myslí sa tu V. S. Solovjov - (s poznámkou N.B.), ktoré tu uvádzam doslovne:

„Ako člen tej pravej a úctyhodnej pravoslávnej cirkvi východnej alebo grécko-ruskej, ktorá nehovorí protikánonským snemom, ani zamestnancami svätej moci, ale hlasom svojich veľkých Otcov a učiteľov, uznávam za najvyššieho sudcu vo veci náboženstva toho, ktorý bol za takého uznaný svätým Irenejom, svätým Dionýzom veľkým, svätým Jánom Zlatoústym, svätým Cyrilom, svätým Flaviánom, blahoslaveným Teodoretom, svätým maximom Vyznávačom, svätým Teodorom Studitom, svätým Ignácom atď. – Totiž apoštola Petra, ktorý žije vo svojich nástupcoch a ktorý nepočul nadarmo slová Pánove: «Ty si Skala a na túto skalu vybudujem svoju Cirkev. Utvrdzuj svojich bratov! – Pas moje ovce, pas moje baránky!»“

Tu je potrebné pripomenúť, že tento preklad je zahrnutý v knihe Vladimír Sergejevič Solovjov: *Rusko a univerzálna cirkev*, ktorá vyšla v Bratislave 2000, s. 105-195.

Tento nový slovenský preklad Jána Mastiliaka, prevažne z francúzskeho originálu, ktorý pod názvom *Rusko a všeobecná cirkev* vydal Spolok sv. Vojtecha v Trnave v roku 1947,²⁰ prepracoval a upravil Ján Komorovský.

¹⁹ V. S. Solovjov (16.01.1853-31.07.1900) – ruský filozof a básnik; najvýznamnejší predstaviteľ náboženskej filozofie v Rusku na prelome 19. a 20. storočia. Podľa chorvátskeho biskupa J. J. Strossmayera, bol „dušou a telom katolíka“. Už v r. 1886 uznával všetky katolícke dogmy a predovšetkým nepoškrvené počatie Panny Márie a neomylnosť rímskeho biskupa. Bol univerzálnym kresťanom. Mnohí sa zhodujú v tom, že bol pravoslávno-katolíkom. Keď sa za jeho života jednota Cirkvi neuskutočnila, zjednotil ich aspoň v sebe.

²⁰ Vydanie tohto prekladu za vyše päťdesiat rokov zastaralo, predovšetkým sa zmenil pravopis a slovenčina sa za ten čas vybrúsila. Pri príležitosti stého výročia úmrtia filozofa (1900-2000) bolo potrebné prikrčiť k novému, prepracovanému vydaniu jeho diela, ktoré dnes nadobúda na aktuálnosti najmä z hľadiska ekumenického. Oproti prvému vydaniu tejto knihy, ktoré malo názov *Rusko a všeobecná cirkev*, názov prepracovaného vydania znie *Rusko a univerzálna cirkev*. O dôvodoch sa podrobnejšie hovorí v doslove nového vydania (s. 213). Vydal Ústav pre vzťahy štátu a cirkví v spolupráci s Náboženským vydavateľstvom PETRA, Prešov, 220 s. ISBN 80-968477-4-0.

Predhovor k novému vydaniu napísala Michaela Moravčíková z Ústavu pre vzťahy štátu a cirkví v Bratislave.²¹

V úvode prekladu je venovanie: *Vdp. o. Frant. Dancákovi bratsky – o. Ivan M., prekladateľ. 24.07.73.*

²¹ Absolventka Gréckokatolíckej bohosloveckej fakulty PU v Prešove.

1.4 Martin Stoks, CSsR: *Moje nebo na zemi. Prebývanie Najsvätejšej Trojice v duši v posväcujúcej milosti*

Preklad tejto útlej knižočky urobil otec Ján Mastiliak (Ivan Marianov) roku 1974. V predslove pripomína, že o tajomstve Najsvätejšej Trojice v duši písali teológovia vždy „s hlbokým ponorom do tajomstiev kresťanstva“, ako napr. Matthias Joseph Scheeben. Martin Stoks, CSsR má zásluhu na tom, „že napísal nevelikú knižku prístupne a povzbudivo, načierajúc pritom tak do teologických prameňov, ako aj skúseností vyvolených a svätých duší, najmä sv. Terézie z Lisieux (1873-1897) a zbožnej sestry Alžbety od Najsv. Trojice, karmelitánky z Dijonu, čo do značnej miery duchovnej žiačky sv. Terézie z Lisieux“.

Otec Ján Mastiliak ďalej pripomína, že sestra Alžbeta žila v rokoch 1880-1906 a bola zvlášť vyvolená k prežívaniu a šíreniu tohto vznešeného a oblažujúceho tajomstva. Ešte posledné týždne pred smrťou, keď hrozne trpela rakovinou, dotovala svoje lístky z kláštornej ošetrovne ako z „paláca bolesti a blaženosti“.

V závere svojho predslovu prekladateľ vyslovuje želanie, aby sa tento spis stal „pre mnohých úvodom do svätyne vlastnej duše, aby tam – skrze lásku Kristovu – v úctivej a milujúcej adorácii Otca i Syna i Svätého Ducha našli svoje nebo na zemi!“

Preklad je podľa predlohy: Martin Stoks, CSsR: *Mein Himmel auf Erden*. Steyl, 1940. Ako dodatok k prítomnému spisu je pripojená pamätná *Modlitba sestry Alžbety od Najsv. Trojice* (21. novembra 1904). Formát A5, 78 s.

Obsah (v preklade):

I. „Moje nebo na zemi.“

II. Tri bohostánky.

III. „Ak ma niekto miluje.“

IV. Emmanuel – Boh s nami.

V. Medzi krídlami.

VI. Chvála Božej slávy.

VII. „Neviete, že ste Boží chrám?“

VIII. Ó svetlo vznešené, naplň srdcia tých, ktorí Ti náležia.

IX. Nehybne a pokojne.

X. „Okúste a viďte, aký sladký je Pán.“

XI. „Keby si poznala Boží dar.“

XII. S Máriou a skrze Máriu k Najsvätejšej Trojici.

Ako dodatok k prítomnému spisu je pripojená *Modlitba sestry Alžbety od Najsv. Trojice*.

V poznámke prekladateľ pripomína, že sestru Alžbetu na úctu Najsvätejšej Trojice usmernil duchovný otec dominikán P. Vallée (*Souvenirs*, 214). Svoju apoštolskú túžbu vyjadrila slovami:

„Chcela by som neprestajne zdržovať sa ako nádobka pri božských prameňoch, aby som mohla duším zdieľať život a prevádzať na ne prúdy nekonečnej lásky“ (*Souvenirs*, 265).

„V nebi, myslím, bude mojím poslaním uvádzať do vnútorného uzobrania duše a pomáhať im, aby vyšli zo seba a priľnuli k Bohu hnutím celkom prostým a celkom milujúcim; aby zachovávali ono veľké vnútorné mlčanie, ktoré dovoľuje Bohu, aby sa do nich vtláčil a pretvoril ich v Sebe“ (*Souvenirs*, 234).

V úvode prekladu je venovanie: *Vdp. o. Frant. Dancákovi bratsky venuje prekladateľ. 11. máj 1974.*

1.5 Sv. Alfonz Liguori: *Básne*. 1. časť

Na vnútornom titulnom liste sa dozvedáme, že *Básne* od sv. Alfonza Liguori²² preložili Ivan Marianov a Ľudo Podunajský. Je to 1. časť. Básne vybral otec Ján Mastiliak (Ivan Marianov). Formát A5, 64 s.

V predsluve prekladateľ predstavuje sv. Alfonza Liguoriho (1696-1787) nielen ako svätca, apoštola a spisovateľa, ale aj ako umelca. Ako básnik a hudobný skladateľ má svoje čestné miesto v dejinách talianskej literatúry a hudby.

Sv. Alfonz k svojim básniam skladal aj melódie. Svojimi piesňami chcel svätec paralyzovať neblahý vplyv príliš svetských málo ušľachtilých piesní, ktoré sa spievali v spevnom Neapolsku. A darilo sa mu to. Jeho piesne sa ujali a zľudovali. Vianočná pieseň *Tu scendi dalle stelle* (Ty nebo opustil si) sa v celom Taliansku stala národnou koledou, ako je u nás *Narodil sa Kristus Pán*, alebo u Nemcov *Stille Nacht* (Tichá noc).

Otec Ján v predsluve sa s pokorou priznáva, že už dávno – po druhej svetovej vojne – túžil a pokúšal sa prekladať básne sv. Alfonza. Vždy však cúvol pred ťažkosťami – nie jazykovými, ale umeleckými.

Avšak po smrti jedného spolubrata sa mu dostala do rúk zbierka Alfonzových *Básní* s latinským prekladom. Bolo ich 46 (Rím 1897). A dávna túžba v ňom ožila. Tým viac, že to bol rok 250. výročia založenia Kongregácie sv. Alfonza (1732). Pokúsil sa teda znova preložiť aspoň výber z jeho *Básní*. Vie, že preklad nie je dokonalý. Ale dúfa, že podáva niečo z Alfonzovho ducha.

K tejto zbierke *Básní* podal otec Ján niekoľko poznámok. Najmä, čo bolo pre sv. Alfonza motívom, aby zanechal svoj šľachtický kord pred obrazom Panny Márie a prečo sa zriekol sveta a zasvätil sa Bohu s úmyslom vstúpiť do rehoľného života.²³ Práve v tomto období zložil báseň, ktorá vyjadruje jeho vnútorné city, keď sa vzdal sveta a celý sa zasvätil Bohu a jeho láske:

*"Už pre mňa, svet, ty nejestvuješ!
Pre teba nejestvujem ja!
A všetok lásky spev, čo čuješ,
každý tep srdca je pre Krista."*

Táto báseň sa považuje za jednu z najstarších jeho básní a vyskytuje sa aj v prvých knihách, ktoré uverejnil.

Sv. Alfonz, ktorý sa vyznal v hudbe aj v poézii, ku svojim veršom obyčajne komponoval aj melódiu. Niektoré z týchto jeho piesní sa zachovali až po naše časy v živej tradícii. Sú to ľudové a ľahké piesne. Sv. Alfonz zamýšľal nimi nahradiť profánne a nepekné piesne, ktoré sa medzi ľuďom spievali.

²² Sv. Alfonz Mária de Liguori, biskup a učiteľ Cirkvi, sa narodil 27. septembra 1696 v Marianelle pri Neapole ako prvorodený syn šľachtica. Bol veľmi nadaný a už ako 16-ročný dosiahol doktorát občianskeho a cirkevného práva. Roku 1726 sa stáva kňazom a roku 1732 zakladá Kongregáciu Najsvätejšieho Vykupiteľa čiže redemptoristov. Popri svojej svätosti vynikol aj ako plodný spisovateľ na poli asketiky, dogmatiky, morálky a pastorálky. Zomrel 1. augusta 1787. Je patrónom spovedníkov a moralistov.

²³ V roku 1723 v slávnom feudálnom spore zastával záujmy vojvodu z Graviny proti toskánskemu arcikniežaťu. Spor si svedomito preštudoval. Z Božieho dopustenia prehliadol v dôležitom dokumente jednu partikulu, od ktorej závisel výsledok sporu. Alfonz ako obhajca onemel úžasom, keď na ňu protivník poukázal. Začervenal sa od obavy, že by mu niekto mohol vyčítať zlé svedomie. Odišiel zo súdnej siene so slovami: „Svet, teraz ťa poznám!“ Po týchto slovách zriekol sa sveta a právnickej činnosti: „Súdne siene, už ma viac neuvídate!“ Odišiel domov a zatvoril sa vo svojej izbe. Tri dni nič nejedol a nikoho k sebe nepripúšťal.

Sv. Alfonz si veľmi uctieval sv. Teréziu z Avily²⁴, ktorú si vzal za zvláštnu ochrankyňu a matku. Na záhlaví svojich listov k trom najsvätejším menám pridával ako štvrté jej meno. Preto jej výroky a jej príklad často cituje vo svojich knihách. Na jej česť zložil aj podivuhodné rozjímanie – *Deviatnik sv. Terézie*. Bola pojatá aj do zoznamu hlavných ochrancov Kongregácie. Alfonz ju chcel osláviť aj básňou, ktorá figuruje na poslednom mieste tohto prekladu pod názvom *Ku cti svätej Terézie* (s. 36). Bola napísaná na jej slová: „Umieram, pretože neumieram.“ Hľa, prvá sloha:

„Ó, anjeli v nebi, čo plameňom pláte,
už zleťte, vy isteže pomoc tu máte
pre Snúbenku čistú,
zasvätenú Kristu.

Ved' On je aj vašej lásky Pán a Kráľ.“

K mariánskym básniam, v ktorých sv. Alfonz vychvaľoval krásu Najsvätejšej Panny, prekladateľ poznamenáva, že každý, kto si ich prečíta, „nebude sa čudovať, že sv. Alfonz pri oslave Máriinej krásy vyzerá nie ako básnik, ale ako jeden z nebešťanov, ktorý pri Božom tróne a pri Božej Matke obdivuje jej krásu“ (s. 45).

Obsah (v preklade):

Duša, čo sa celkom dáva Bohu

Duša zamilovaná do krásy

Aká láskyhodná je Božia vôľa

K Svätému Duchu

K trpiacemu Spasiteľovi

Oslovenie Piláta a Duetto

Ó, šťastné kvety

Ku cti sv. Terézie.

Ďalej sú to básne, ktoré som počas môjho redigovania časopisu SLOVO so súhlasom otca Jána Mastiliaka uverejnil v tomto časopise:

Na náhrobok Alexandra Veľkého (Slovo 1986, 11)

Chvály k Panne Márii (Slovo 1986, 12)

Sv. Jozef hovorí k Ježišovi (Slovo 1987, 3)

Duša, čo vzdychá po Bohu (Slovo 1987, 4)

K Matke milosrdenstva (Slovo 1987, 5)

Ó, krásna nádej moja (Slovo 1987, 6)

Našej drahej Matke (Slovo 1987, 8)

Úkon ľútosti (Slovo 1987, 9)

Trpieť a zomrieť s Ježišom a Máriou (Slovo 1987, 11)

Ty nebo opustil si (Slovo 1987, 12).

V prílohe je báseň *Óda na Boha* (Boh) od G. R. Deržavina (1743-1816) z jeho zbierky *Stichotvorenija* (Moskva 1958, s. 32-35), ktorú prebásnil Ivan Marianov.

Ďalšou prílohou, ktorú Ivan Marianov preložil, je stať Chiary Lubichovej s názvom *Božia vôľa u sv. Alfonza Márie Liguoriho*. Autorka sa v ňom zmieňuje o tom, ako chápe Božiu vôľu sv. Alfonz Liguori: „Spiritualita sv. Alfonza je totiž centrálne zakotvená v láske k Bohu, čo

²⁴ Sv. Terézia z Avily (1515-1582) – rehoľníčka, reformátorka rádu. V r. 1535 vstúpila do karmelitánskeho kláštora v Avile (Španielsko). V Katolíckej cirkvi bola ako prvá žena vyhlásená za učiteľku Cirkvi (pápež Pavol VI. – 27. septembra 1970). Jej zásluha v Cirkvi spočíva hlavne v tom, že prenikla do tajomstiev modlitby a vedela to učiť aj iných. Na podnet svojich duchovných vodcov písala duchovné knihy: *Vlastný životopis*, *Cesta dokonalosti*, *Vnútrotný hrad*, *Výkriky duše k Bohu* a i. Jej pamiatka sa slávi 15. októbra.

prakticky znamená zjednotiť svoju vôľu s vôľou Božou... Teda aj pre neho milovať Boha znamená konať jeho vôľu. A tiež pre neho v konaní Božej vôle spočíva celá dokonalosť.“²⁵

Aj tento preklad básní mi venoval otec Ján s týmto textom: *Venované vsdp. o. Františkovi – o. Ivan, 30. novembra 1986.*

²⁵ Je to podľa jeho diela *Zjednotenie s Božou vôľou* (Originál: *Uniformita alla volonta di Dio*. Prato, 1844, s. 268-34).

1.6 F. X. Durrwell – Y. Congar – J. Schrijvers: *Mojim bratom kňazom. Tri posolstvá*

Ako je už v úvode vyjadrené, tento preklad Ivana Marianova (Jána Mastiliaka), má 3. časti – tri posolstvá:

1. F. X. DURRWELL, CSsR: *Kňaz v apoštoláte Cirkvi.*

Posolstvo je vybraté z knihy: DURRWELL, F. X., CSsR: *Le mystere pascal source de l'apostolat.* Les Éditions Ouvrieres, 1970. 10. kap, s. 189-237.

Obsah (v preklade):

I. Kňaz apoštol Krista

1. Kristus odstránil „sacerdotes“ a ustanovil apoštolov
2. Ustanovenie kňazovho kňazstva
3. Apoštolát – osobné posvätenie
4. Kristovi reprezentanti
5. Ustanovenie je tiež milosť.

II. Apoštolát kňaza v apoštoláte Cirkvi.

1. Základné kňazstvo
2. Základné kňazstvo skrze totalitu cirkevného poslania
3. Kňaz je kresťanom ako kňaz
4. Trvalé kňazstvo
5. Komunitárne – spoločenské kňazstvo.

Záver: Eucharistia a teológia kňazstva.

K predchádzajúcim kapitolám autor pripojil niekoľko poznámok o apoštolskej postupnosti.

2. YVES CONGAR, OP: *Mojim bratom kňazom*

Pochádza z diela: CONGAR, Y, OP: *A mes freres.* Ed. Cerf 1968. 8. kap., s. 181-197; 9. kap., s. 199-218.

Obsah (v preklade):

A. Niekoľko zákonov pravdivosti pastorálneho správania.

Mať pred očami svet a uvedomovať si jeho existenciu.
Cirkev sa skladá z ľudí, ktorí sa obracajú k Evanjeliu.
Vzhl'adom na kresťanský život sú štruktúry druhotné.
Milovať a mať úctu k laikom, snažiť sa uskutočňovať s nimi organickú spoluprácu.

B. Mojim bratom kňazom, svedkom evanjelia v samote.

Dôvody malomyseľnosti. Situácia kňaza v modernom svete.
Zahnaní k svätosti.
„Naozaj, Ty si Boh skrytý, Boh Izraela, Spasiteľ.“
Ľudskosť pre Boha.
Tajomstvo apoštolátu.

3. JOZEF SCHRIJVERS, CSsR: *Posolstvo Ježišovo svojmu kňazovi.*

Tretie posolstvo je z knižky: SCHRIJVERS, CSsR: *Message de Jésus a son pretre. Penées de retraite.* 2. éd. Bruxelles-Paris (Desclée), 1970. Prvý deň, s. 10-22; záver (Matka a Kráľovná kňaza) s. 157-161.

Obsah (v preklade):

I. Kňaz – druhý Kristus.

1. Večné kňazovo vyvolenie.

2. Kňaz prostredník s Ježišom.

3. Kňaz – obeta s Ježišom.

Záver: Matka a kráľovná kňaza.

Dodatky:

I. *Poema o kňazovi* (Sacerdos alter Christus).

II. *Kňaz podľa Lacordaia*.

III. *Modlitba sv. Terézie z Lisieux za kňazov*.

V predslove prekladateľ predstavuje jednotlivých autorov a informácie o týchto vydaniach²⁶ a potom vyslovuje nádej, aby tieto posolstvá pomohli nám čo najtesnejšie sa spojiť s naším Pánom a Vzorom v živote a činnosti a priviedli nás bližšie k našej nebeskej Matke, aby sme zachránili a posvätili čím viac nesmrteľných duší.

V závere dodal prekladateľ niekoľko užitočných poznámok a vysvetliviek k jednotlivým posolstvám a dodatkom. K 1. časti, 84 poznámok; k 2. časti A, 10 poznámok; B, 10 poznámok.

Preklad urobený v októbri 1974. Formát A4, 97 s.

Tieto preložené posolstvá mi prekladateľ otec Ján Mastiliak venoval s krátkym lístkom, na ktorý napísal toto venovanie:

† !

Sl. I. Chr.!

Otče, tú knihu „Mojím kňazom“ Vám venujem. Obhospodarujte ju. Ak už Vy ju nebudete potrebovať, požičajte ju iným, ale starajte sa o ňu ako o Vašu vlastnú. Je Vaša. S bratským pozdravom a spomienkou denne pri oltári – Vám oddaný o. Ivan.

²⁶ F. X. DURRWELL, CSsR (* 1912), teológ – biblista. Svetovú pozornosť vzbudilo jeho dielo: *La Résurrection de Jesus, mystere de Salut* (1950). Roku 1968 malo už deväť vydaní a bolo preložené do deviatich rečí.

YVES CONGAR, OP (* 1904), francúzsky katolícky kňaz, od r. 1994 kardinál. Na Druhom vatikánskom koncile oficiálny expert teologickej komisie. Vydal asi 30 kníh. Prekladateľ v predslove pripomína, že v súčasnej dobe (1974) bol považovaný za najväčšieho žijúceho teológa. Pápež Pavol VI. sa vyznal, že z teológov najväčší vplyv mal nášho práve Y. Congar.

J. SCHRIJVERS, CSsR (1876-1945). Patril k najvýznamnejším duchovným spisovateľom svojej doby. V celku vyšlo od neho 14 kníh. U nás boli známe v slovenčine (alebo v češtine): *Božský priateľ, Moja Matka, Dobrá vôľa, Ježiš medzi nami*.

Záver

Evanjeliová múdrosť ThDr. Jána Mastiliaka, CSsR, nebola len ovocím jeho skvelého nadania, ani kvalít jeho ducha a jeho srdca, ale predovšetkým jeho hlbokej a pokornej viery v Božiu lásku a jeho osobné priateľstvo s Kristom. Keď skúmame Božie diela v tomto kňazovi a vynikajúcom teológovi, sme predovšetkým dojatí jeho duchom viery a modlitby. To bola podstata jeho teologického zmyšľania. Pre svoju erudíciu, intelektuálnu jemnosť a svoj zmysel pre realitu sa stal autoritou medzi teológmi svojej doby. I v najťažších problémoch vedel vždy obhajovať veľké princípy. Pre svoje presvedčivé slovo, svedectvo a jasnosť spolu s jemnosťou a pokorou mu získali obdiv nielen u priateľov, ale aj u protivníkov.

Preto tento človek, ktorý stále pracoval a hľadal pravdu, zanechal nám úžasné dielo – preklady viac ako 140 knižných titulov,²⁷ medzi nimi viac diel sv. Terézie z Lisieux, práce asketické, liturgické, modlitebné príručky, životopisy viacerých svätých. Väčšina jeho prác ostala v rukopise a rozširovala sa ako samizdat. Niektoré, o ktorých som sa tu zmienil, venoval aj mne. Venoval mi ich s tým, aby som ich opatroval a ak príde čas, postaral sa aj o ich vydanie. Sú to naozaj vzácne publikácie - preklady. Bolo by najkrajšou a vďačnou spomienkou na tohto nášho kňaza, básnika, významného teológa, vedca a profesora, ak by sa nám ich podarilo vydať tlačou.

²⁷ Porov. *Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska*. Bratislava : LÚČ, 2000, s. 140.

Zoznam použitej literatúry

- DURRWELL, F. X. – CONGAR, Y. – SCHRIJVERS, J.: *Mojim bratom kňazom. Tri posolstvá.* Prel. a zost. I. Marianov. Prešov, 1974, 97 s. (samizdat).
- DRÁB, K.: ThDr. Ján Mastiliak, CSsR (1911-1989). In: *Zostali verní. Osudy gréckokatolíckych kňazov 2.* Zost. J. Babjak. Košice : Byzant, s. r. o., 1998, s. 83-88. ISBN 80-85581-20-5.
- KRAJČÍK, A.: *Svätý Alfonz M. de Liguori.* Rím : SÚSCM, 1983, 384 s.
- LAURENTIN, J.: *Stručný výklad o Panne Márii.* 5. pokoncilové vydanie. I. (Text); II. (Poznámky k bibliografii). Prel. J. Mastiliak. Prešov, 1975, 190 s; 210 s. (samizdat).
- Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska.* Bratislava : LÚČ, 2000, s. 894-895. ISBN 80-7114-300-6.
- LIGUORI, A.: *Básne.* 1. časť. Výber I. Marianova. Prel. I. Marianov (bez vročenia) 64 s. (samizdat).
- LIPTOVSKÁ, M.: *Celý rok so svätými. I., II.* Nitra : Spoločnosť Božieho slova, 1992, 1166 s. ISBN 80-85223-10-4.
- MASTILIAK, J.: *Etika Božieho kráľovstva. Výber z diela.* Zost. J. Komorovský. Bratislava : LÚČ, 2003, 190 s. ISBN 80-7114-419-3.
- Náš priateľ usnul...* Slovo. Mesačník gréckokatolíkov v ČSSR. Trnava : SSV v CN Bratislava, 1989, roč. 21, č. 12, s. 12.
- SOLOVJOV, V. S.: *Rusko a univerzálna cirkev.* Bratislava : ústav pre vzťahy štátu a cirkví v spolupráci s náboženským vydavateľstvom PETRA, Prešov, 2000, 220 s. ISBN 80-968477-4-.
- STOKS, M.: *Moje nebo na zemi.* Prel. I. Marianov, 1974, 78 s. (samizdat).
- TYŠKEVIČ, S.: *Cirkev Bohočloveka.* Prel. J. Mastiliak. Prešov : Gréckokatolícky biskupský úrad (bez vročenia), 697 s.
- VNUK, F.: *Príručný slovník kresťanstva.* Bratislava : SMARAGD, 2003, 376 s. ISBN 80-89063-13-6.